

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА ЦИФРОВІЗАЦІЇ У СФЕРІ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Сіньковський Микола Іванович

аспірант,

Державна навчально-наукова установа

«Академія фінансового управління»

Україна визначила цифрову трансформацію на державному рівні як політику реалізації технологічних зрушень та запуску електронних послуг у державному та приватному секторах. У пояснювальній записці до проекту розпорядження КМУ «Про схвалення Стратегії розвитку інноваційної діяльності України на період до 2023 року» [1], уряд на чолі з Міністерством цифрової трансформації ставить амбітні цілі. Серед них: правила телекомунікацій; довіра і безпека; електронна торгівля; ІКТ-інновації; система електронної охорони здоров'я; електронні навички.

Проектом акта [1] пропонується забезпечити формування єдиного бачення щодо наступних аспектів розвитку інноваційної діяльності:

- формування системи заходів щодо стимулювання, активізації інноваційної діяльності та забезпечення сприятливих умов для її провадження;
- передбачення необхідного нормативно-правового регулювання у сфері інноваційної діяльності;
- забезпечення умов для функціонування національної інноваційної екосистеми та її розвитку, створення ефективної інфраструктури у сфері інноваційної діяльності та забезпечення доступу до неї;
- створення державою найзручніших умов для бізнесу, стартапів, науковців, інвесторів і міжнародних партнерів для створення інновацій, які критично важливі для захисту, відбудови та підтримки процесу трансформації України;
- сприяння розвитку системи освіти, спрямованої на підготовку висококваліфікованих кадрів для участі в інноваційній діяльності;
- проведення моніторингу інноваційної діяльності;
- забезпечення захисту прав інтелектуальної власності для захисту здобутків інноваційної діяльності та стимулювання її розвитку;
- проведення дерегуляції для забезпечення найкращих можливостей для розвитку та створення сприятливого клімату для інвестицій;
- забезпечення міжнародного співробітництва в сфері інноваційної діяльності та імплементації концепції відкритих інновацій.

Однією з головних цілей цифрової трансформації економіки в Україні на 2024 р. є збільшення частки ІТ у ВВП країни до 10%. Це створюватиме сприятливі умови для інвесторів – відкритий ринок, прозору податкову та митну системи, поліпшення пропозиції на ринку праці.

До передумов для просування цифрової трансформації України належать розроблене законодавство про цифрову економіку та телекомунікації, цифрову інфраструктуру, досягнення у сфері забезпечення *cashless* економіки – розвиток *e-Trade*, *e-Trust*, *Cybersecurity*. Ініціатива «*Smart City*», ініційована профільним Міністерством цифрової трансформації, свідчить про впевненість уряду у наявній законодавчій та інституційній базі для впровадження комплексних ініціатив з побудови ІСТ-екосистеми на регіональному рівні.

За результатами оцінки «Європейського інноваційного табло – 2023», Україна відноситься до категорії «зростаючих інноваторів». До сильних сторін української інноваційної екосистеми ЄС відносить експорт наукових послуг; відносно сильний сектор ІТ-технологій; рівень зайнятості у науковій діяльності; рівень витрат у сфері венчурного капіталу; витрати на інновації, не пов'язані дослідницькими роботами. До слабких сторін віднесено реалізацію інноваційної продукції, кількості міжнародних наукових співпублікацій та рівень витрат на дослідження та розробку у державному секторі. Багато категорій даних наразі не є доступними через вплив обмежень воєнного стану [2].

Державна політика у сфері цифровізації щодо вирішення проблем у сфері інноваційної діяльності, мала обмежений вплив на економічні процеси та вимагала перегляду для мінімізації корупційних ризиків та ефективного витрачання ресурсів держави. Кардинально нові умови, порівняно із умовами прийняття Концепції, яку було ухвалено у 2018 році [3], вимагали нове глобальне стратегічне бачення інноваційної діяльності в Україні із врахуванням обмежень, пов'язаних з об'єктивною спроможністю української держави. У зв'язку з цим Кабінет Міністрів України ухвалив постанову, яка розширює повноваження Міністерства цифрової трансформації України у сфері хмарних послуг та Держспецзв'язку як регулятора комунікаційних послуг у цій галузі [4].

Упродовж 2023 р. за підтримки міжнародних партнерів у межах проекту «Дія. Бізнес» реалізовано 14 національних стендів України на найбільших секторальних міжнародних виставках світу. Представники 129 українських компаній харчової, меблевої, машинобудівельної, фармацевтичної галузей промисловості та ІТ-сектора отримали змогу презентувати свою продукцію та послуги на ринках ЄС, США, ОАЕ та Японії. В рамках таких заходів підписано експортні контракти на суму 352,3 млн гривень. Ще проекти на 184,7 млн гривень перебувають на стадії підписання. Крім того, завдяки європейському грантовому

конкурсу «Business Bridge» вдалося залучити 3,75 млн євро на ваучери для 1 500 українських підприємств, що постраждали від повномасштабної війни [5].

За підсумками 2023 р. у сфері цифрової трансформації України вагомими досягненнями стали результати роботи фандрейзингової компанії UNITED24 з понад півмільярда дол. США зібраних коштів; запуски програми «*ЄВідновлення*», унаслідок якої 34,5 тис. заявників отримали виплати на загальну суму 3,2 млрд грн, і кластеру «*Brave1*», який профінансував 137 розробок на 2,3 млн дол. США та ін. Крім того, на порталі «Дія» реалізовано 39 нових електронних послуг, а кількість користувачів сервісу зросла до 19,9 млн громадян; залучено 221,8 млн грн для українського бізнесу в межах освітньо-грантових програм мережі центрів «Дія. Бізнес» та ініціативи «*EU4Business*» [5]; створено сприятливі умови для виробників БпЛА, завдяки чому кількість дронів на фронті зросла в сотні разів; завезено 25 тис. терміналів «*Starlink*» та 900 пристроїв «*Tesla Powerwall*», які забезпечують резервне живлення під час блекаутів; забезпечено розвиток фіксованого Інтернету та мобільного зв'язку, стійких до вимкнень електроенергії та ін. [6].

Сьогодні законодавча влада працює над низкою нормативних документів у рамках функціонування національного цифрового ринку. Так, було прийнято Закон України «Про електронні комунікації», який встановлює повноваження держави в управлінні діяльністю у сфері електронних комунікацій [7]. Триває робота над проектом Закону України «Про цифрові послуги та ринки». Він буде спрямований на імплементацію європейських підходів до регулювання цифрових ринків та гарантуватиме безпечне й надійне онлайн-середовище, конкурентні умови діяльності для всіх учасників ринків цифрових послуг, захист прав і законних інтересів користувачів [8].

З урахуванням світового досвіду цифрової трансформації та нормативних документів, котрі регулюють цифровізацію на загальнодержавному рівні, Міністерство цифрової трансформації вперше упроваджує в Україні новий інформаційний інструмент – Індекс цифрової трансформації регіонів України (ІЦТР). Це сприятиме виокремленню пріоритетних напрямків цифрового розвитку й системному впровадженню інструментів *e-government*, *e-commerce* в державі, а також визначенню рівня цифрових послуг і стану цифрової інфраструктури в територіальних громадах України [9]. ІЦТР розроблений на основі методології, котра охоплює п'ять категорій: цифрову економіку, послуги та інфраструктуру, цифрові навички та цифровізацію в органах місцевого самоврядування. Такий підхід дозволить оцінювати й покращувати стан стійкості цифрового розвитку територіальних громад та готовності до цифрової трансформації з метою

залучення інвестицій під актуальні локальні проекти і, відповідно, розвивати цифрові послуги на місцевому рівні.

Список використаних джерел:

1. Пояснювальна записка до проекту розпорядження Кабінету міністрів України «Про схвалення Стратегії розвитку інноваційної діяльності України на період до 2030 року». URL: <https://thedigital.gov.ua/storage/uploads/files/FIN-%D0%9F%D0%9E%D0%AF%D0%A1%D0%9D%D0%AE%D0%92%D0%90%D0%9B%D0%AC%D0%9D%D0%90%20%D0%97%D0%90%D0%9F%D0%98%D0%A1%D0%9A%D0%90.pdf>
2. European Innovation Scoreboard 2023 Country profile Ukraine. URL: https://ec.europa.eu/assets/rtd/eis/2023/ec_rtd_eis-country-profile-ua.pdf
3. Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018 – 2020 роки та затвердження плану заходів щодо її реалізації. Розпорядження КМУ № 67-р від 17.01.2018 р. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/KR180067?an=2>
4. Хмарні послуги, еАкциз та Мрія: Уряд затвердив нові повноваження Мінцифри.
5. Мінцифра, Мінекономіки й Офіс з розвитку підприємництва та експорту домовилися з міжнародними партнерами про програми підтримки бізнесу у 2024 році. URL: <https://thedigital.gov.ua/news/mintsifra-minekonomiki-y-ofis-z-rozvitku>
6. У Мінцифри підбили підсумки 2023 року. URL: <https://ms.detector.media/internet/post/33857/2023-12-28-u-mintsyfyry-pi>
7. Закон України «Про електронні комунікації» від 16.12.2020 № 1089-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1089-20#Text>
8. Єдиний цифровий ринок та інші програми цифрового співробітництва з ЄС – Комітет з питань цифрової трансформації. 2023 18 лип. URL: https://www.rada.gov.ua/news/news_kom/239177.html
9. Digital Social Forum: формуємо спроможність замість залежності. 2023. 17 лип. URL: <https://thedigital.gov.ua/news/digital-social-forum-formuemo-spromozhni>